

Politieke gevangene beschrijft kampleven

BRON: www.boekenbijlage.nl, 13 april 2015

door: Pieter Feller

In maart en april van elk jaar verschijnen er tal van publicaties die teruggrijpen op de Tweede Wereldoorlog. Dit jaar nog meer vanwege het feit dat de oorlog 70 jaar geleden eindigde. Een oude titel die in een nieuw jasje is gestoken, is *Goethe in Dachau* van Nico Rost. Uitgeverij Schokland specialiseert zich in het heruitgeven van min of meer vergeten boeken, in de serie Kritische Klassieken. Alle boeken in deze serie worden heel mooi verzorgd uitgegeven, gebonden met een stofomslag en een leeslint, zodat het lekker leest en ook een sieraad in de boekenkast is.

Nico Rost, verzetsstrijder en communist werd in 1944 opgepakt en in Dachau geïnterneerd. Het kamp herbergde voornamelijk politieke gevangenen, van wie sommigen er in 1944 al sinds de machtsovername door Hitler 1933 verbleven. Dat iemand het er zolang uithield, zegt wel iets over het regime dat veel minder rigide was dan bijvoorbeeld in het vernietigingskamp Auschwitz. In alle barakken stond een kom met goudvissen en er hing een kooi met een kanarie om te benadrukken dat de kampleiding moeite deed om een huiselijk tintje aan de verblijven te geven. Ook was er een bibliotheek met boeken die door de nazi's waren goedgekeurd, maar zoals Rost ook ergens zegt, ze waren niet snugger genoeg om boeken met antinazigedachten er allemaal eruit te halen.

Ook circuleerden er boeken die niet in de bibliotheek stonden en omdat de bevolking bestond uit politieke gevangenen waarvan er vele hoogopgeleid waren, kon Rost regelmatig gesprekken op niveau over allerlei onderwerpen voeren met lotgenoten. Rost was zelf een groot pleitbezorger van de Duitse cultuur en literatuur en hij had in de jaren twintig en dertig werken van bekende Duitse schrijvers vertaald. Een dagboek dat dus geschreven is door een literair geschoold iemand en dat is te merken. Dagelijkse beslommelingen worden beschreven, medegevangenen van naam komen ter sprake en natuurlijk discussies met geestverwanten en ook met tegenstanders.

Voor ons zijn de meeste personen die genoemd worden in het boek onbekenden. Vandaar dat er een zeer uitgebreid notenregister achterin het boek staat van maar liefst 576 noten. Gemiddeld zo'n drie noten per pagina en dat is veel als je steeds achterin het boek moet kijken over wie of wat het gaat. Dat is een klein minpunt. Verder strekt een zekere belezenheid tot aanbeveling, omdat anders veel van de discussies langs de lezer heengaan.

Toch kan ik het citaat achter op het boek van Elsbeth Ety hier aanhalen – “Het fascinerende dagboek Goethe in Dachau is een verslag van de overwinning van de geest op de barre realiteit van het concentratiekamp.”

